

Hvad ser du?

I denne måned er vi færdige med *Lukas-evangeliet* i den forstand, at nu gennemgår vi det ikke mere under *Bønnen og Ordet* – men færdige med det bliver vi aldrig, thi det er *Guds* ord, og hvem bliver nogensinde færdig med det?

Den svenske professor *Hugo Odeberg* sagde engang, at der ikke er noget vers i Bibelen, som noget menneske fuldt ud fatter, end ikke Johs. 3,16, som alle kristne kan udenad.

Nu skal vi fra februar samle os om *Johannes-evangeliet*, der rummer sådanne dybder, at det svimler for tanken.

Hvad skal vi gøre? Jeg tænker ikke blot på mig selv, men på enhver, der vil følge med i *Bønnen og Ordet* dag efter dag.

*

Johannes-evangeliet er skrevet af *den discipel, som Jesus elskede* (kap. 21,20 og 24).

Var der nogen discipel, Jesus ikke elskede? Nej, det var der ikke. Hvorfor så denne mærkelige karakteristik af en bestemt discipel?

Forklaringen får vi, hvis vi tænker over, hvem Jesus kunne *betro sig til*. Han vidste, hvad der bor i mennesket, og der var mange, han *ikke* betroede sig til, skønt de var kommet til tro på hans navn (2,23-25).

Til sidst var der kun en lille skare på elleve mænd, som han kunne betro sig til, og blandt dem var der en, han kunne betro sig så uforbeholdent til, at han gav ham Johannes-evangeliet, hvori han åbenbarer sin udtømmelige herlighed af nåde og sandhed.

Denne discipel elskede Herren, ikke i den forstand, at han elskede ham mere end de andre, men i den forstand, at *han kunne han betro sig til uforbeholdent uden at risikere at blive misforstået*.

Man skal blot læse det første vers i dette evangelium for at forstå, at denne discipel har Herren betroet sit væsens inderste hemmelighed!

*

Skal vi nu læse dette evangelium sammen, må vi også overveje, om Herren tør betro sig til os.

Det kan ikke undgås, at vi nu og da oplever Ham som *meget streng*, måske endda frastødende. Afviser vi hans streng-

hed, lukker vi os dermed ude fra hans fortrolighed. Sådant gik det mange (6,60), og sådan går det i enhver generation mange.

Vi har så let ved at omdanne Herren, så han stemmer med vore tanker om, hvad kærlighed, fred og glæde er. Vi har så let ved at høre vore egne meninger, når vi lytter til Jesu ord. Skal Herren kunne betro sig til os gennem Johannes-evangeliet, må vi ikke holde fast på vore egne tanker og synspunkter, hvor »kristelige« og »åndelige« vi end opfatter dem.

*

Der er en tendens i kristenheden til at åbne sig for vor generations tankegang. Dermed åbner man også for tidens jargon, thi tidens tanker udtrykkes med tidens jargon.

Jeg blev for nylig spurgt om, hvorledes »din menighed fungerer.« Det var ikke første gang, jeg hørte ordet *fungere* i en kristen sammenhæng. Man taler meget om *fungerende menigheder*.

Jeg kunne kun svare, som sandt er, at »min menighed fungerer slet ikke, thi den er ikke en maskine, og det er kun maskiner, der fungerer«.

Så snart en menighed *fungerer*, har den mistet sin åndelige betydning, thi så kører den, som en programmeret maskine kører og »fungerer«.

Men dette er ulykkeligvis, hvad vi så nemt tænker og stræber efter, fordi vi ikke har fortroligt samfund med Herren og ikke lader os tilrettevise af ham.

Ingen, der læser Johannes-evangeliet, vil vist sige, at Jesus fungerede vældig godt! Han gjorde kun, hvad han så Faderen gøre, og det kunne ikke og kan aldrig programmeres.

Det er rigtigt, at en menighed, der »fungerer«, virker mere »effektiv« end en menighed, der i sin hjælpeløshed er afhængig af Herren fra dag til dag og ikke kan pege på nogen organisatorisk styrke. Men det er kun i den almindelige menneskelige sunde fornuft, den er mere »effektiv«; kommer vi ind i Herrens fortrolige råd, får vi noget andet at vide. Måtte Han dog kunne betro sig til os!

*

Et andet ord fra tidens jargon, der er trængt dybt ind i kristenheden, er ordet *satse* – vi må *satse* mere på evangelisation – vi *satser* på ungdommen – vi *satser* på

menighedsvækst – o.s.v.

Dette skrækkelige ord afslører en sørgelig mangel på fortroligt samfund med Den Hellige.

At *satse* er udtryk for en rent menneskelig tankegang, nemlig at man koncentrerer sine *midler* og sine *kræfter* om at nå et *synligt resultat*.

Men evangeliet om vor Herre Jesus er ikke et middel i vore hænder til at opnå et eller andet resultat! Vor Herre Jesus er slet ikke et middel, som vi kan anvende, når vi »satser« på det, vi kalder evangelisation, eller det, vi kalder menighedsvækst, eller noget tredje. Ingen, der kender Herren, tænker i sådanne rent menneskelige baner. Ingen, der læser Johannes-evangeliet, vil finde på at sige, at Herren Jesus satsede på evangelisation eller menighedsvækst eller ungdommen.

Der er noget selvsikkert over enhver, der »satser« eller opfordrer andre til at »satse«.

Men det er vanskeligt at forklare, thi kristenheden i det store og hele »satser« på så meget, at den slet ikke har tid til at overveje, om der er noget galt heri.

*

Et tredje ord fra tidens jargon er at *udfordre!* Man *udfordrer* menighederne til evangelisation – man *udfordrer* de unge til »at give et år til Herren« – man *udfordrer* dem til »en indsats for Herren« – o.s.v.

Ordet findes ligesom de to andre ord »satse« og »fungere« ikke i Det nye Testamente. Allerede det burde gøre os varssomme med at anvende dem.

At udfordre er at opfordre en anden til at *præstere* noget, men livet med Herren består ikke i »præstationer«. Og tjeneste for Herren består ikke i en eller anden »indsats« på et eller andet område, men i at *følge ham* (Johs. 12,26).

Måtte Herren kunne betro sig til os, og måtte vi ikke hindre ham deri ved vore postulater og ivrige argumenter!

Johannes-evangeliet kan kun læses i den stilhed, hvori det er blevet til. Måtte vi dog kunne høre, hvad Ånden taler til os igennem det!

*

Jeg har nævnt begreberne »fungere«, »satse« og »udfordre« og regner med, at mange nok vil hævde, at det kun er en anden

måde at udtrykke sig på. Man skal ikke hænge sig i sådanne udtryk!

Det er imidlertid ikke sandt. Johannes-evangeliet skal nok belære os om, at ordet afslører hjertets tanker og meninger. Uåndelige ord kan aldrig tolke åndelige ting, men afslører uåndeligheden hos dem, der anvender dem. Åndelige ting kan kun tolkes med åndelige ord (1. Kor. 2,13); derfor bad *Paulus* om, at han måtte få de rette ord, når han forkyndte evangeliet.

Det alvorlige er imidlertid, at vi kan anvende tidens jargon og den bagved liggende tankegang, uden at vi ængstes for, om vi nu gør Herrens vilje. Ja, vi kan være overbeviste om, at vi tjener Ham – og den tanke, at Han er bedrøvet eller slet ikke er med i det, er os ganske fjern.

En af kirkefædre kaldte Johannes-evangeliet for det *åndelige* evangelium og mente hermed, at medens de tre synoptiske evangelier mere peger på Jesu liv og gerning, set udefra, skildrer Johannes det, set *indefra*.

Det er, som om vi får lov til at lytte til Herrens inderste hjerteslag og høre Guds hemmelighedsfulde råd. Alle vore egne gode ideer og forslag falder fuldstændigt til jorden. Og det er kun godt!

*

Artiklerne her i bladet giver udtryk for et vidunderligt nytårs-ønske: *at vi må få lykke til alt, hvad vi gør!*

Jeg føjer et lige så højt nytårsønske til: *at Han dag for dag i det nye år må kunne betro sig til os!*

*

Kærlighedens væsen er at betro sig uforbeholdent til den elskede. Det kunne Jesus til Johannes – derfor var han den discipel, Jesus elskede!

*

Ser vi tilbage på *det svundne år*, er det væsentligste skjult for vore øjne, thi vi ser ikke, hvad Gud har virket i hjerterne. Det er de *ydre* begivenheder, vi kan kommentere, men de er aldrig de væsentligste og mest afgørende.

Danmark kom alligevel med i *den europæiske union*, om end med visse forbehold.

Vi fik en *ny regering*.

Der blev sluttet en *fredsaftale imellem Israel og P.L.O.*

Præsident *Jeltsin* satte det russiske parlament ud af spillet.

Krigen i det tidligere *Jugoslavien* fortsatte.

Og vi kunne fremhæve andre store be-

givenheder.

*

Men Guds gerning er i det store og hele skjult for vore øjne. Vi ser ikke, hvilke sejre Han har vundet i små mennesker, som har fulgt ham på den smalle vej.

Vi ved ikke, hvad der er udrettet i lønkamrene hos Guds børn ud over jorden.

Vi er end ikke i stand til at aflægge rapport om frugterne af vort eget arbejde!

Jo, vi kan måske aflægge rapport om *antallet* af mennesker, der kommer til møderne, og *antallet* af abonnenter – men statistiske rapporter giver ikke et troværdigt åndeligt billede af nogen gerning for Herren.

*

Skulle jeg driste mig til at karakterisere det svundne år, er det mit indtryk, at vi befinder os i en tid med *frafald* fra troen og direkte *forførelser*, og at dette er taget til i året, der gik.

Det er mit indtryk, at vi oplever en *sigelse* af dem, der regnes for kristne.

Men det er også min overbevisning, at Herren ikke er i vanskeligheder, men fuldfører sin vilje – blot ofte ad helt andre veje, end kristenheden i det store og hele forstår.

Tænk, om det forholder sig således, at hvor kristenheden taler om fremgang og storhed, siger Gud det modsatte!

Lad os hellere vente med at aflægge rapport, indtil vi skal gøre det for Kristi domstol. Da skal enhver svare for sig selv!

*

At se historien *indefra*, er der ingen historiker, der magter. Det gamle Testamente er givet os for at hjælpe os dertil. Læg mærke til, hvorledes *Israels folks historie* er beskrevet!

Den er ikke beskrevet således, som alle andre folks historie bliver beskrevet af historikerne.

Der er ganske vist gjort mange forsøg på at beskrive Israels historie på den sædvanlige måde. Mangfoldige teologer og lærere har vendt sig fra den bibelske historieopfattelse til den »videnskabelige«. De beskriver Israels *geografiske* placering imellem stormagterne, være sig *Ægypten* eller *Assyrien* eller *Babylon* eller senere *Rom*. Og så »påviser« de, at Israels politik altid gik ud på enten at udnytte svaghedsperioderne hos stormagterne til egen fordel eller at tilpasse sig, når stormagterne var for stærke og dominerende. Det måtte

i følge disse videnskabsmænds opfattelse gå Israel, som det skete, thi så lille en nation vil i det lange løb blive opslugt af stormagterne.

Man er opmærksom på det heroiske hos det israelitiske folk, men det måtte gå, som det gik, thi sådan er stormagtspolitik til enhver tid!

Det er rigtigt, at sådan tænkte også de fleste israelitter og handlede i overensstemmelse hermed. De fleste af Israels konger kunne ikke se anderledes på de politiske muligheder. Derfor indgik de alliancer med Ægypten eller med Assyrien i håb om at kunne balancere imellem de stridende stormagter – ganske som småstaterne så ofte har gjort op igennem historien lige til vore dage.

Men *profeterne* så dybere, og Gud gjorde dem til *sande vejledere i forståelse af historien*. De forstod, at historien ikke udvikler sig efter magtkoncentrationens vilje, men efter åndelige love.

Det var Israels *synd*, der bestemte dets historie. Dets forhold til Gud var afgørende.

Folkene, selv de største, har ingen selvstændig magt eller bestemmelsesmulighed overfor Gud.

Atter og atter afslører profeterne, at folkets ulykke var dets synd – men de blev næsten altid afvist.

Folket behøvede ikke at frygte Assyrien, om blot det frygtede HERREN.

Gud kan slå en hvilken som helst hær – og det viste han nogle gange.

Og sådan er Han også i 1994!

*

»Retfærdighed løfter et folk, men synd er folkenes skændsel« (Ordspr. 14,34). Det forstår politikere og historikere ikke, thi de ser kun på økonomi, magtkoncentration og manøvrermuligheder.

Men Herrens venner, der normalt ikke blander sig i politik, fatter, at den egentlige kamp foregår på den *indre* linie, og søger at gøre fyldest her.

*

Historikerne er klare over, at de ikke har nogen udtømmende forklaring på historiens forløb. Lad os tage et eksempel: hvorfor tabte *Napoleon* slaget ved *Waterloo*?

Han havde flere soldater end *Wellington*, og han havde jo gang på gang besejret sine modstandere med færre tropper end de.

Historikerne giver følgende forklaringer:

Napoleon havde ikke marskalk *Bertier* som generalstabschef. Alexander

Berthier anses af militærkyndige for en af alle tiders største generalstabschefer. Hans indsigt i hærens mange afdelinger og kompagnier var enestående, og han kunne arbejde lige så hårdt og energisk som kejseren. Engang arbejdede han tretten dage og nætter i træk uden at komme i seng. Han havde en matematisk hjerne, der kunne beregne kompagniernes marchruter, deres behov for støvler og forsyninger, deres placering time for time med usvigelig nøjagtighed.

I stedet for Berthier fungerede marskalk *Soult* som stabschef, men hans evner lå på et helt andet område. Han var en af tidens største hærførere i bogstavelig betydning, idet han formåede at formere store troppemængder til indsats på det rette tidspunkt i kritiske situationer under et slag. Han var tilbøjelig til at mene, at det var ham, der vandt slaget ved *Austerlitz*, fordi kejseren under slaget kaldte ham hen til sig og spurgte: »Hvor længe vil De være om at storme den høj og rense den for fjender?« *Soult* svarede, at det ville tage ham tyve minutter. Da Napoleon gav ham ordre til at storme højen, var det, som *Soult* havde sagt, overstået på tyve minutter, og det blev afgørende for hele slagets udfald.

Marskalk *Ney* var ikke sig selv under Napoleons sidste skæbnsvangre felttog. Han var hærens yndling, fordi han virkelig var den tapreste af de tapre, som Napoleon kaldte ham efter det forfærdelige tilbagetog fra *Moskva* i 1812. Han havde vandret 800 km. i sne og kulde med sit korps, der til sidst kun bestod af nogle hundrede mand, og han havde dag efter dag været i kamp med kosakker og russiske hærafdelinger uden et øjeblik at tænke på at overgive sig, skønt han gang på gang blev opfordret dertil. Napoleon havde på vejen op imod Waterloo besejret prøjserne under *Blücher* og givet marskalk *Grouchy* ordre til at forfølge dem. Samtidig gav han *Ney* en noget utydelig ordre til at kæmpe sig igennem ved *Quatre Bras*. Her lå et mindre kompagni af *Wellingtons* tropper, men *Ney* troede, han stod over for en stærk hærstyrke og tøvede med at sætte al kraft ind i sit angreb, hvilket blev skæbnsvangert. Havde han straks angrebet med fuld styrke, havde vejen til *Bryssel*, Belgiens hovedstad, ligget åben for Napoleon, og *Wellington* ville være helt afskåret fra *Blüchers* prøjssiske tropper.

Under selve slaget ved Waterloo gik alt galt for *Ney*. Han foretog nogle voldsomme angreb på *Wellingtons* stillinger, men glemte at beskytte dem med kavalieriet. Hertil kom, at et voldsomt regnskyl havde gjort det umuligt at angribe før kl. 13 på eftermiddagen, og angrebet foregik

i mudder.

Napoleons ledelse svigtede også. Han, der er en af alle tiders største hærførere, udstedte uklare ordrer og var slet ikke sig selv. Han havde regnet med at slå *Wellington* i løbet af kort tid, men forregnede sig fuldstændigt.

Sin allerkyndigste general, marskalk *Davout*, havde han ladet blive hjemme i *Paris* som krigsminister. Havde han været til stede, havde meget set anderledes ud ved *Waterloo*!

Andre af Napoleons generaler var langt under standard. *Grouchy*, der skulle forfølge *Blücher*, fuldførte slet ikke sin opgave, så *Blücher* kunne vende sine tropper imod *Waterloo* og komme *Wellington* til undsætning hen imod kl. 18 og dermed afgøre slaget.

Hvis *Grouchy* også var kommet med sine tropper, var sejren blevet Napoleons.

Alt dette og adskilligt andet anfører historikerne for at begrunde og forklare, hvorfor Napoleon blev besejret.

Det siges også, at han var plaget af den sygdom, der gjorde ende på hans liv, da han var 51 år gammel.

Det er altså dybest set tilfældigheder, der afgør de afgørende begivenheder i menneskehedens historie!!

Lykkeligvis er det ikke det!

Det er HERREN, der gør alt, hvad han vil, i Himmelen og på jorden. Han er folkenes Herre. Han giver sejren til hvem, han vil!

*

Dette er svært at fastholde, thi meget ser jo ud som rene tilfældigheder. Og dog burde vi danskere være særligt opmærksomme på Guds styrelse.

Var det en tilfældighed, at det var englænderne og ikke russerne, der befriede os i 1945?

Det ligner en tilfældighed, thi det drejede sig kun om nogle timer.

Montgomery kom et par timer før end russerne til *Elben* og modtog på *Lüneburg Heide* tyskernes kapitulation, der også omfattede *Danmark*.

Vi er som folk blevet skånet for ubeskrivelige lidelser, fordi det ikke blev russerne, men englænderne, der befriede os. Desværre er der kun få danskere, der ser Guds hånd bag dette.

*

Forsøger man at fremhæve det, bliver man som regel afvist og får at vide, at det var et lykkeligt sammentræf af tilfældigheder.

Eller også får man at vide, at Danmark ligger geografisk længere borte fra Rusland end de østeuropæiske stater; der-

for blev de indlemmet i den sovjet-russiske interessesfære med alt, hvad det indebærer af forfærdeligheder, medens vi gik fri.

Det er altså ikke Gud, der styrer historien!

*

Vi erkender, at det er umuligt at forklare, hvorledes Gud styrer stort og småt. Vi har vanskeligt ved selv at fastholde det.

Vi må stå i hans fortrolige råd – ellers forvandler vi hemmeligheden om Guds suveræne styrelse til en floskel, til tomme ord, som vi udtaler med alt for stor selvfølgelighed.

*

Vi er tilbøjelige til at koncentrere os om de store afgørende begivenheder, f.eks. slaget ved *Waterloo*, som vi omtalte.

Men langt vigtigere end disse store hændelser er *hvert enkelt lille menneske*. Hvad med de mange tusinder, der mistede livet i det blodige slag?

Ja, hvad med de milliarder af ukendte mænd og kvinder, der ned gennem historien har været de egentlige ofre for dens »meningsløshed«?

Det er Napoleon og hans berømte marskalker, der skrives om i historiebøgerne, når slaget ved *Waterloo* omhandles – og det er *Wellington* på sejrherrens side – men ingen af dem faldt i slaget – det gjorde derimod mangfoldige unge mænd på begge sider.

Styrer Gud også dette?

*

Før vi svarer herpå, må vi komme i hu, at det menneskelige *ansvar*, for hvad der sker i historien, ikke i nogen måde formindskes af den kendsgerning, at Gud styrer den. Det kan vi ikke fatte – jo, inde i Guds fortrolige råd dæmmer det for samvittigheden!

Napoleons ansvar for millioner af menneskers død er uformindsket.

*

Det skal han en dag aflægge regnskab for.

Han handlede egensindigt, gudløst og ondt og blev skyldig i unævnelige lidelser til trods for, at han var et geni og blev hyllet som en af alle tiders største herskere.

Når han var skyldig, hvad så med Guds ledelse af historien? Kunne de mange menneskers liv ikke være sparet, hvis Napoleon ikke var draget i krig?

Der gives som nævnt intet svar, der tilfredsstiller forstanden, men Guds ord siger, at end ikke en spurv falder til jorden

uden vor himmelske Faders vilje!

*

Nu er et nyt år begyndt. Kan vi være trygge? Vi får her i landet at vide, at det går fremad med økonomien. Arbejdsløsheden vil falde i den kommende tid; vi er på vej imod bedre tider.

Men der er ingen, der føler sig rigtig tryk ved disse forsikringer. Alle har en fornemmelse af usikkerhed.

Der ruger et mørke over menneskeheden, og de tekniske fremskridt kan ikke gøre dette mørke til lys.

Dette århundrede, som nærmer sig sin afslutning, har givet menneskeheden større tekniske muligheder end alle andre århundreder tilsammen, men har trods dette været den blodigste og grusomste af alle historiens perioder.

*

Johannes giver os med ganske enkle ord en forståelse af historien, som denne verdens viise ikke er nået frem til: *Hele verden ligger i den onde* (1. Johs. 5,19).

Derfor dette gådefulde mørke – som dog ikke er mørkt for Gud! Derfor denne vildskab, hvor mennesker, skabte i Guds billede, mejer hinanden til jorden i blodige slag.

Derfor denne utryghed.

Og i dag siger størsteparten af »oplyste-mennesker: »Der er ingen Gud! Fandtes der en Gud, ville det ikke se så forfærdeligt ud på jorden!«

Historiens forløb leder altså menneskene til at forarges på Gud – ja, leder dem til at afskrive ham!

*

Historien vil slutte med et universelt oprør imod Gud. Vi er på vej imod dette.

Skulle vi som Guds børn forklare historien, ville vi nok sige, at den dybest set er konsekvenserne af menneskenes oprør imod Gud, og at den vil finde sin afslutning i et universelt oprør imod Den Almægtige.

Og vi ville tilføje, at Guds almagt har givet sig udtryk i, at intet menneske er gået til grunde ved en tilfældighed, men at Han også har styret det ustyrlige og ladet sin vilje ske!

*

Dog bedre end sådanne abstrakte forklaringer er det, når Herren *åbner sit ord*, og vi oplever, at det er Ånd og Liv. Vi behøver nemlig noget mere end forklaringer – vi behøver Herren selv – og Han kommer som Ånd og som Liv til os, når han åbner vort øre og taler personligt til os som JEG, der taler til dig!

Får vi lov til at stå i Herrens fortrolige råd i det år, der ligger foran os, da vil vi være trygge, hvem vi end er.

*

For os, der bor i Norden, er nogle af det kommende års »store« begivenheder afgørelserne af, om *vore skandinaviske broderlande tilslutter sig Den europæiske Union*.

Vi lægger tryk disse afgørelser i Herrens hånd. Vi ved, hvordan det er gået vort eget land fra et NEJ i 1992 til et betinget JA i 1993.

Så vidt jeg forstår, skal der være folkeafstemninger i de tre lande, men det er parlamenterne, der træffer afgørelsen, idet folkeafstemningerne ikke er bindende som hos os, men kun vejledende.

Der ser ikke ud til at være noget klart flertal for et JA i noget af de tre lande. I *Norge* er modstanden meget markant.

Men det er ikke folket, men dets repræsentanter i Stortinget, der træffer den bindende afgørelse.

Gud er *Norges, Sveriges og Finlands Herre*. Afgørelsen ligger, usynlig for politikere og rådgivere, eksperter og diplomater, i Hans hånd.

Det er jo ikke forgæves, vi beder: »Ske din vilje her på jorden, som den sker i Himmelen!« Han, der har pålagt os at bede sådan, lader os ikke bede for døde øren.

Hærskareres HERREs råd står fast – også hvad disse afgørelser angår – hvo kuldkaster det (Esaj. 14,27)?

*

I vort eget land skal der være *folketingsvalg* inden årets udgang. Medens politikerne forbereder det i en valgkamp, »forbereder« vi det i lønkammeret. Hvem har størst indflydelse?

*

På *Færøerne* har de svære tider med en vaklende økonomi og forholdsvis stor udvandring her ned til. Og der synes ikke

at være nogen nem eller hurtig løsning på problemerne.

En af mine gode venner deroppe skrev noget, som gjorde indtryk på mig; han sagde i sit brev: »Vort hovmod bliver bøjet!«

Det er sjældent, man hører en sådan reaktion på modgang og svære tider. De fleste giver tiderne eller omstændighederne eller andre skylden. Han rørte ved det væsentlige. Og hvad han sagde, gælder ikke blot færingerne, men enhver nation, når den rammes af modgang.

Han er dermed inde på det profetiske historiesyn, som jeg før omtalte, og som samler sig om, at synden er ethvert folks dybeste ulykke. Hovmod ligger os nær, når det går godt – ikke mindst det nationale hovmod – og det er Gud en vederstyggelighed.

Her har Guds folk den hellige og ansvarsfulde opgave at erkende og bekende synden, hvilket kan være meget svært, fordi flertallet altid hellere giver andre skylden og undskylder sig selv.

Min færøske ven indser, at man bør søge den væsentlige årsag til svære tider et andet sted, end hvor politikerne søger den – nemlig der, hvor profeterne viser, at den er!

Det er en lykke for et folk, når det har sådanne mænd og sådanne kristne!

Vi omslutter alle vore færøske venner med inderlig bøn om, at de må opleve, at svære tider ikke nødvendigvis er dårlige tider, og at de må ydmyge sig under Guds vældige hånd, så Han til sin tid kan ophøje dem. Så må de svære tider tjene dem til gode – og så var de altså gode tider!

*

Ja, lad os alle ved årets begyndelse ydmyge os under Guds vældige hånd! Det formaner apostelen *Peter* os til (1. Peter 5,6), og han taler på Guds vegne.

Jeg kan ikke forestille mig, at nogen skulle svare: »Der har jeg ingen grund til!«

Jeg kan heller ikke forestille mig, at nogen svarer: »Det har du mere grund til end jeg!«

Så lad os da gøre det hver for sig og således begynde året på en Gud værdig måde, da begynder vi det rigtigt!

Velsignet nytår!